

The background of the cover is a stylized illustration. The top half shows a light blue sky with white, textured clouds and several black birds in flight. The bottom half shows a landscape with rolling hills. In the foreground, there are dense, dark green and brown trees. In the middle ground, a white castle with a prominent tower and red-tiled roofs sits on a hill. The overall style is graphic and artistic.

ZA TICHEM

KŘIVOKLÁTSKO

VELMI OSOBNÍ PRŮVODCE PO MÍSTECH,
KDE SE DUŠE MŮŽE NADECHNOUT

ROMAN HARTL

motto

Za tichem Křivoklátsko

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Roman Hartl

Za tichem – Křivoklátsko – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

ZA TICHEM

KŘIVOKLÁTSKO

ZA TICHEM
KŘIVOKLÁTSKO

ROMAN
HARTL

motto

Chcete, aby příběh této skvělé knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa!
Vše potřebné se dozvíte na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

Nejhezčí pohled na Křivoklátsko je z vrcholků jeho skal. Trvalo mi ovšem dlouho, než jsem na to přišel. Vinou špatného zážitku z dětství jsem se skalním vyhlídkám dlouho vyhýbal.

Bylo mi asi sedm nebo osm let, když mě a staršího bratra vzal táta na Čertovu skálu.

Nebezpečné to nebylo, protože jsme šli od Hracholusk, odkud se jde na Čertovu skálu pohodlně lesem. Jenže když jsme tam došli a já uviděl sto metrů hlubokou propast, která zela před námi směrem do údolí řeky Berounky, krve by se ve mně nedořezal. Ještě mám někde fotku – přes rameno nesu plátěný chlebník a tvář mám bílou jako stěna. Nohy mě přestaly poslouchat a musel jsem se posadit na kámen. Křečovitě jsem se ho držel, a i když jsem byl daleko od okraje a nehrozilo mi žádné nebezpečí, hrozně jsem se bál, že do té bezedné propasti spadnu.

Nic víc si ze svého prvního výletu na Čertovu skálu nepamatuju. Jenom strach. Ochromující strach, že sletím dolů a rozbiju se na kousky o obrovské kameny, které vystupují na úpatí skály z řeky Berounky.

Znovu jsem se na Čertovu skálu odvážil až v dospělosti. A konečně jsem spatřil, co mi v dětství upřel strach – u nohou mi leželo v celé své kráse nádherné Křivoklátsko.

ZÁPOLENÍ SVĚTLA A MLHY

Během přípravy této knihy jsem prožil jeden z nejhezčích týdnů za hodně dlouhou dobu. Každé ráno jsem nasedl do auta, dal sbohem poddžbánským chmelnicím a vyrazil na Křivoklátsko, abych navštívil místa, kde se odehrávají příběhy, které se vám chystám vyprávět.

Většinu těch míst znám, protože jsem se na Křivoklátsku narodil, ale některá jsem navštívil poprvé. Putoval jsem křížem krážem od Podmokel ke Křivoklátu a od Lán ke Svaté. Byl studený a mokrý listopad a Křivoklátsko zelo prázdnotou. Křivoklát, Týřov a další královské hrady, přes léto plné výletníků, se vylidnily. Hluboké údolí řeky Berounky se pohroužilo do mlhy, ticha a dřímoty.

Putoval jsem vylidněnou krajinou, zem pokrývala záplava spadaného listí a ranní mráz barvil louky do bíla. Namáhavě jsem šplhal do kopců, tiše vcházel na hřbitovy, v dešti jsem hledal po lese pomník hajného zastřeleného pytlákem, na kamenech pod Štulkem jsem si málem zlomil nohu, byl jsem promoklý a pochroumaný, a přesto mi bylo dobře.

Měl jsem pořád naspěch, protože na podzim už se brzo stmívá, takže času není nazbyt, ale stejně jsem si občas dopřál chvíli, abych se zastavil a jen tak naslouchal tichu, protože ticho je na podzimním Křivoklátsku ze všeho nejkrásnější.

Mám rád křivoklátské ticho. A rád vyprávím příběhy. A tak jsem se rozhodl, že v této knize, která je trochu povídkou, trochu historickou reportáží a trochu průvodcem, obě své záliby spojím a zavedu vás na tichá místa Křivoklátska, kde se odehrály příběhy, které jsou pro mě něčím zvláštní a výjimečné. Některé z nich slyším už od dětství, jiné jsem objevil náhodou na svých cestách. A jeden je i velmi osobní.

Nejkouzelnější chvíli během těch sedmi dnů na Křivoklátsku jsem zažil v lese nad branovským Luhem, kterým jsem se ubíral na vrch Štulec. Ten den přitom pro mě nezačal vůbec dobře. Do Branova jsem jel celou věčnost, a když jsem tam konečně dorazil, cestu na Štulec mi v polovině zatarasila překážka, která se nedala obejít. Musel jsem se vrátit do vsi a vydat se druhou trasou, kterou jsem chtěl původně použít k návratu. Ztratil jsem spoustu času a byl jsem nervózní, že nestihnu všechno, co jsem si na ten den naplánoval. A pak jsem vešel do lesa nad branovským Luhem. Stezka točitě stoupala po prudkém svahu a ztrácela se pod vrstvou červenohnědého bukového listí, které mi šustilo pod nohama. Bylo chladné ráno a mezi stromy se vznášela řídnoucí mlha, kterou se prodíraly paprsky vycházejícího slunce. Očarovane jsem pozoroval

to neslyšné, pomalé a uklidňující zápolení světla a mlhy a všechno napětí ze mě rázem spadlo.

V červenci 1892 šel stejným lesem spisovatel Svato-
topluk Čech, který se v té době vyrovnával se smrtí
své mladší sestry Mařenky. Na vrch Štulec mě pře-
vedl právě jeho příběh. Vydal jsem se po Čechových
stopách a cestou přemýšlel o vlastních zkušenos-
tech se zármutkem nad ztrátou milované bytosti,
kdy jsem se chytal každé pošetilé naděje, že smrtí
život nekončí, že pokračuje dál v jiné podobě, jen
abych otupil bolest, která mě stravovala zaživa. Zou-
fale jsem tehdy toužil po důkazu, že posmrtný život
existuje, ale žádné znamení shůry nepřišlo.

A přitom by mi tenkrát stačilo tak málo. Jen tro-
chu slunečního světla, které se tajuplně prodírá
mlhou a milosrdně mi nalhává, co jsem potřeboval
slyšet: Hej, kamaráde, hlavu vzhůru, nebreč přece,
jsem tady nahoře a mám se dobře.

Roman Hartl, únor 2024

LÁNY

SOUŘADNICE

Zámek Lány

50.1237811N, 13.9562742E

Muzeum T. G. M. Lány

50.1260269N, 13.9551422E

Pamětní síň Alice Masarykové

50.1265378N, 13.9527497E

Socha Skotského lovce

50.1177328N, 13.9435872E

Ploskovská Panenka Marie

50.1121447N, 13.9548283E

LÁNSKÁ LEDOVÁ POHÁDKA

*Norská královna piruet na návštěvě
u prezidenta Masaryka*

Vyprávění o tom, jak slavná norská krasobruslařka **Sonja Henie** předváděla své ledové umění na zamrzlé hladině Zámeckého rybníka v Lánech, jsem zpočátku považoval za pouhou pohádku. Henie navštívila prezidentský zámek na Kladensku v roce 1931, ale že by přitom nazula brusle a tančila na zamrzlém rybníku v zámeckém parku, o tom jsem nikde nenašel ani čárku – v dobovém tisku, ve vzpomínkách členů rodiny prezidenta Masaryka, v memoárech zámeckých zaměstnanců. Nikde nic. Odpověď neznali ani v Masarykově lánském muzeu.

Nakonec jsem se odhodlal napsat lánskému historikovi Václavu Vodvářkovi. Nevíte, jak to s bruslením Sonji Henie na Zámeckém rybníku bylo? Je to pravda, nebo jenom hezky vymyšlený příběh? Na odpověď jsem nečekal dlouho. Václav Vodvářka mi hbitě poslal zprávu, ve které stálo, že Henie v Lánech během návštěvy u prezidenta T. G. Masaryka

skutečně bruslila. A že kdyby ještě žila jeho maminka, mohla by to osobně potvrdit, protože u toho tehdy byla. Bylo jí tenkrát devět let a vystoupení norské královny bruslí si dobře pamatovala. „Vždycky když jsme se v televizi dívali na krasobruslení,“ vzpomínal Václav Vodvářka, „maminka žasla, jaká je to paráda, nesrovnatelná s tím, co bylo kdysi. Sonja Henie udělala pár piruet a to bylo všechno. S tím, co předvádějí krasobruslaři dneska, se to vůbec nedá srovnat.“

Takže to byla pravda. Sonja Henie v lánském zámeckém parku skutečně bruslila.

Sonja Henie přijela do Československa začátkem března roku 1931, čerstvě ověněná svým čtvrtým titulem mistryně světa. Osmnáctiletá severanka, která neotřesitelně vládla světovému ženskému krasobruslení i obálkám sportovních a společenských magazínů, způsobila v Praze pořádný rozruch. Všichni chtěli slavnou blondýnku s dolíčky ve tvářích vidět. Za mantinely zimního stadionu na ostrově Štvanice se při jejím prvním vystoupení tísnilo osm tisíc lidí. A další tisíce a tisíce zklamaně odcházely od přeplněného stadionu zpátky domů, protože se nedostaly dovnitř.

V Praze čekala Sonju Henie dvě exhibiční vystoupení, vložená do přestávek dvou utkání mezi hokejovými mužstvy LTC Praha a Berliner Schlittschuh Club. Nejlepší českoslovenští a němečtí hokejisté se ovšem protentokrát museli spokojit s rolí pouhých statistů. Veškerá pozornost se upírala na drobnou usměvavou Norku. „Objevila se totiž pražskému

obecenstvu jako malá baletka v třpytivém obleku bíle lemovaném a ve stříbrném čepečku, takže z dálky se zdála každému jako zlatá princezna z pohádky,“ hlásil ze Štvanice sportovní redaktor deníku *České slovo*. „Piruety, zvraty, obraty, trojskoky, střídání poskoků a valčíkových kroků na obou nohách a mnoho ještě jiných figur předvedla divákům. Svým uměním a zjevem okouzila celý stadion.“

Na odpolední čaj do Lán pozvala Sonju Henie prezidentova dcera Alice Masaryková. Setkání s největší sportovní hvězdou planety si ale nenechal ujít ani prezident T. G. Masaryk. Ve společnosti světové šampionky strávil celou hodinu. Povídali si o zimních sportech a hlavně o průkopnickém snažení Sonji Henie o skloubení krásného bruslení s baletem (její druhou velkou vášní), které dalo základ modernímu krasobruslení.

Sonja Henie navštívila zámek v Lánech 5. března roku 1931. Dva dny nato, 7. března, se prezident T. G. Masaryk chystal oslavit své jedenaosmdesáté narozeniny. Možná se mýlím, ale líbí se mi představa, že vystoupení norské krasobruslařky na Zámecském rybníku dostal prezident od své dcery Alice jako brzký dárek k narozeninám. A protože se prezident Masaryk rád o svou radost dělil, pozval na krasojízdu norské sportovní královny celé Lány. Nevím, kolik obyvatel vesnice pozvání přijalo a do zámecského parku přišlo, jak dlouho exhibice trvala, ani jak se čtyřnásobné světové šampionce na zamrzlém rybníku bruslilo.

Ale jedním jsem si jistý – musela to být náramná krása, třebaže křehká severanka předvedla všeho-všudy jen pár nenáročných piruet.

Žádný jiný československý nebo český prezident nepřivítal v Lánech tolik výjimečných hostů jako T. G. Masaryk. Zakladatel československého státu a jeho první prezident přijal v zámku, položeném na pomezí křivoklátských lesů a průmyslového Kladenska, bezpočet osobností z celého světa – státníky, vědce, filozofy, malíře, hudebníky, spisovatele, herce nebo sportovce.

Švýcarský vědec **Auguste Piccard** tu nad šálkem kávy vyprávěl Masarykovi o svých dobrodružných letech do stratosféry v podivuhodném balonu,

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Za tichem - Křivoklátsko.

Pokud se Vám ukáзка líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.